

Motion nummer 500

Allmän hörselkontroll för alla medborgare över 65 år

Medlemsmotion

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

På HRFs kongress i Linköping 2016, uttalande kongressen "Vi, Hörselskadades kongress 2016, utmanar därför Sveriges landsting och regioner att erbjuda personer som är 65 år och äldre regelbundna hörseltester - så kallade "hörselscreening".

Det uttalande som kongressen gjorde år 2016, är i allra högsta grad även aktuell idag, eftersom dagens forskning på Linköpings Universitet visar att ålder och hörselscreening, bör sänkas till 65 år i ett första steg.

I utlåtandet från kongressen 2016, står det "Ett sådant screeningsprogram med tillhörande hörselrehabilitering, skulle löna sig för både individen och samhället. Men det handlar också om något mycket större. Det handlar om att visa respekt för varje människas rätt till fungerade kommunikation genom livet.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

- att** erbjuda personer som är 65 år eller äldre regelbundna hörseltester - så kallade hörselscreening
- att** förbundet tillsammans med berörda myndigheter Sveriges Regioner och kommuner sammanställer fakta om åldersrelaterade hörselnedsättning, eftersom flera forskningsstudier visar att det finns ett samband mellan obehandlade hörselnedsättningar och snabbare utveckling av demenssjukdomar (enligt WHO ligger hörselnedsättning på 10-listan över de diagnoser i Europa som har största inverkan på på livskvaliteten).

Bo-Göran Ahl

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 500

Förbundsstyrelsen håller helt och fullt med om behovet av hörselscreening. Många äldre med hörselnedsättning drabbas av social isolering när hörseln blir sämre. Precis som motionären skriver visar forskningen att det finns samband mellan obehandlad hörselnedsättning, ohälsa, ensamhet och demenssjukdomar.

Att erbjuda hörselscreening är ett effektivt sätt att se till att fler får hörselvård i tid, vilket ökar livskvaliteten och kan minska ohälsan bland alla åldersgrupper däribland äldre. Förbundsstyrelsen anser därför att HRF bör verka för ett nationellt screeningprogram. Förbundsstyrelsen bejakar motionärens intention om ett nationellt screeningprogram och har skrivit in ett mål i intressepolitiska programmet, under avsnittet Hörselvård:

“Att ansvarig myndighet tar fram rekommendationer om nationellt screeningprogram för tidig upptäckt av hörselnedsättning.” Det är vår mening att ett sådant screeningprogram ska innehålla rekommendationer kring åldersgruppen 65+. Det kan även innehålla rekommendationer för andra målgrupper.

Det är viktigt att HRFs arbete grundar sig på fakta och gedigen kunskap. Förbundskansliet har ett

stående uppdrag att fortlöpande samla in, utvärdera och uppdatera statistik och fakta som förbundet använder i sitt informations- och påverkansarbete, samt att kontinuerligt söka olika samarbeten som är ändamålsenliga och håller hög kvalitet. Förbundsstyrelsen anser att överväganden kring vilka samarbeten vi ska i olika frågor och olika former behöver göras utifrån det syfte och behov som är aktuellt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 500 besvarad

Motion nummer 501

Preliminär hörseltest för alla boende på äldreboenden och i hemtjänsten

Medlemsmotion

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Det är viktigt att alla som bor på ett äldreboende, och de i hemtjänsten får testa sin hörsel.

Endast de som vid inskrivningen till äldreboendet, har ett känt behov av hörhjälpmedel ordinerats hörseltest. Vid inskrivningen på äldreboende anges om den boende har hörselproblem. Bara om detta är känt, föreslås den boende att testa sin hörsel.

Då den boende inte hör bra, blir dialogen med läkare, sjuksköterska och vårdpersonal, inte alltid av god kvalitet. Detta kan leda till att den personen får fel diagnos, och även svårt med sociala kontakter med de övriga på boendet.

Detta kan lösas genom att hörselinstruktör/annan personal på boendet genomför preliminär hörseltest med hjälp av t.ex. Hrf's app på boende på äldreboendet och i hemtjänsten, och därefter om så erfordras ser till att personen i fråga får en ordinär hörseltest hos audionom.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

att Hrf verkar för att hörselinstruktör/annan personal får genomföra på alla som bor på äldreboende och i hemtjänsten, preliminär hörseltest med hjälp av t.ex. Hrf's app.

Roland Hedman

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 501

Hörselnedsättning är mycket vanligt bland äldre. Mer än var tredje person mellan 65-74 år har hörselnedsättning – och nästan 60 procent av alla över 85 år. Kommunikationsproblemen kommer alltså ofta just i de åldrar då det sociala livet förändras för många. Vi går i pension och lämnar arbetslivet, och samtidigt blir det svårare att prata med familj och vänner i telefon, på middagar och andra tillfällen då flera pratar samtidigt.

Kommunikation är viktigt för alla människors trygghet. I situationer då vi behöver vård och omsorg är det särskilt viktigt att det är enkelt att ta del av information och kommunicera, både med vårdpersonal och närstående.

Det är viktigt att alla verksamheter som bedriver vård och omsorg har rutiner för att säkerställa hörselskadades kommunikation och delaktighet. En del i det är att upptäcka hörselnedsättning hos patienter och boende, till exempel med hjälp av HRFs Hörseltestaren, som motionären föreslår. Hörseltestaren är ett tal-i-brus-test framtaget av HRF i samarbete med Forskningsinstitutet Hörselbron. Det är ett vetenskapligt validerat test, baserat på forskning från Karolinska Institutet. Metoden är beprövad och har länge använts inom hörselvården både i Sverige och internationellt. HRF har under många år arbetat med att göra Hörseltestaren synlig och användbar, till exempel i samband med Hörselveckan. Förbundsstyrelsen har dessutom skrivit in ett nytt mål skrivs i det Intressepolitiska programmet under avsnittet Hörselvård: Att ansvarig myndighet tar fram

rekommendationer om ett nationellt screeningprogram för tidig upptäckt av hörselnedsättning.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 501 besvarad

Motion nummer 502

Kommunikationssystem på konferensanläggningar Stockholm

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Tillgången till fungerande kommunikationssystem för hörselskadade är inte så god som den borde vara på konferensanläggningarna i landet. Då vi frågat efter hörslinga/T-slinga vid olika konferenser har vi ofta mötts av stor okunnighet och ibland av nonchalans.

Vi har därför mejlat några av konferensanläggningarnas huvudkontor för att undersöka koncernledningarnas inställning till och beredskap med hörslinga på sina konferensanläggningar. Två exempel på svar vi fått är "Kontakt behöver tas med varje enskilt hotell" och "Hörslinga är inget som vi har som standard"

Även om anläggningarnas hemsidor ofta lovar att konferenslokalerna är försedda med modern utrustning och teknik framstår koncernledningarnas informationsbrist påtaglig.

Dagens lagstiftning kräver endast hörsel teknik i lokaler som rymmer fler än 50 personer. Detta är en hög gräns, vilket gör att många rum blir utan teknik.

Vi finner det angeläget att HRF verkar för att uppmärksamma de stora hotell- och konferenskoncernerna på vikten av/kravet på hörslinga i konferenslokaler, stora som små.

Detta bör man göra dels genom möten med koncernerna där man träffar en överenskommelse i frågan och dels genom att sammanställa ett kortfattat informationsmaterial om vikten av/kravet på hörslinga i konferenslokaler.

Med hjälp av ett informationsmaterial riktat till de stora hotell- och konferenskoncernerna kan HRF uppmärksamma dessa (och i förlängningen de enskilda konferensanläggningarna) på kravet på god ljudmiljö och tillgång till hörslinga. Informationsmaterialet bör innehålla information om gällande lagstiftning kring allmänna samlingslokaler samt information om diskrimineringslagen. Vi anser också att HRF bör sammanställa en mer kortfattad broschyr i smidigt format, med information om hörslingor som enskilda medlemmar kan använda vid kontakt med konferensanläggningar. På så sätt skapas möjlighet att bidra till direkt lokal påverkan med hjälp av smart information.

HRF bör även verka för att byggnadsreglerna i BBR 3:145 ändras. Att ett rum ska rymma fler än 50 personer för att hörsel teknik ska krävas är en för högt satt gräns. HRF bör verka för en ändring av detta.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** Hörselskadades Riksförbund initierar möten med de stora hotell- och konferenskoncernerna för att träffa en överenskommelse om att tillhandahålla slingor i alla konferenslokaler
- att** Hörselskadades Riksförbund tar fram ett informationsmaterial för distribution till koncernledningar, samt en "plånboxstor" broschyr att användas av smarta medlemmar
- att** Hörselskadades Riksförbund verkar för att byggnadsreglerna i BBR 3:145 ändras och att den nuvarande gränsen, rum som rymmer minst 50 personer, ändras.

HRF Tyresö-Haninge

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-10-30, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 502

Tillgången till teleslingor/liknande hörhjälpmedel är generellt sett mycket dålig i konferenslokaler runt om i landet. När en anläggning lovar att man har "all modern teknik" så glömmer man oftast bort teleslingan – eller saknar helt kunskapen.

I samband med att HRF 2018 på nationell nivå drog igång projektet Slingkollen, formulerades ett antal krav till Boverket när det gäller ändringar av regelverket, bland annat att kravet på 50 personer var för högt satt och att krav på slinga inte bara skulle gälla vid ny- eller ombyggnad. HRF har sedan lämnat ett modifierat förslag till Boverket, om att krav på teleslinga/liknande ska gälla för alla lokaler som har en ljudförstärkning i någon form. På så vis kommer man bort från krav på rumsstorlek och vinner även att teleslingan på ett naturligt sätt ingår som en del av en samlad ljudinstallation. Från Boverkets sida ansåg man att det var ett konstruktivt förslag som kunde komma att tas vidare, men att verket för närvarande har i uppdrag att förenkla byggreglerna och därför är mycket restriktiva med eventuella ändringar/tillägg.

Som en del av arbetet med Slingkollen har HRF träffat organisationerna i teaterbranschen och Bygdegårdarnas förbund. Att också träffa konferensbranschens organisationer ligger väl i linje med arbetet med Slingkollen.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats 1

att anse att-sats 2 besvarad

att anse att-sats 3 besvarad

Motion nummer 503
Hörselslingor
HRF Umeå, Västerbotten

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Nuvarande lagstiftning om skyldighet att installera teleslinga i offentlig lokal eller samlingslokal som rymmer 50 personer eller mer behöver skärpas med vitesföreläggande. Dessutom bör den gälla vid färre personer än nuvarande 50, eller för lokal som kräver mikrofonutrustning för att normalhörande skall höra.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att krav på teleslinga förses med vitesföreläggande

att teleslinga ska finnas i lokal som kräver mikrofonutrustning för att normalhörande skall höra

Lars Hetta

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-11, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 503

I samband med att HRF 2018 på nationell nivå drog igång projektet Slingkollen, formulerades ett antal krav till Boverket när det gäller ändringar av regelverket, bland annat att kravet på 50 personer var för högt satt och att krav på slinga inte bara skulle gälla vid ny- eller ombyggnad. HRF har senare lämnat ett modifierat förslag till Boverket, om att krav på teleslinga/liknande ska gälla för alla lokaler som har en ljudförstärkning i någon form. På så vis kommer man bort från krav på rumsstorlek och vinner även att teleslingan på ett naturligt sätt ingår som en del av en samlad ljudinstallation. Från Boverkets sida ansågs att det var ett konstruktivt förslag som kunde komma att tas vidare, men att verket för närvarande har i uppdrag att förenkla byggreglerna och därför är mycket restriktiva med eventuella ändringar/tillägg. Genom förslaget till Boverket är motionärens andra att-sats redan hanterad.

När det gäller krav på vitesföreläggande så har kommunens byggnadsnämnd möjlighet att ställa krav på efterlevnad av byggreglerna om teleslinga, och om detta inte efterlevs kan kommunen utfärda vite.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 503 besvarad

Motion nummer 504

Regelbundna utbildningar i slingteknik Östergötland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Under 2018 lanserades Slingkollen, som syftade till att uppmuntra föreningarna att inventera slingor, dels om det finns slingor i lokaler och dels om befintliga slingor fungerar. I samband med detta genomfördes också utbildningar i slingteknik samt utbildningar av slingkollstödjare.

Slingkollen är mycket viktig och angelägen, men det är också viktigt att värna om en fortsättning. Många föreningar är väldigt sårbara, eftersom verksamheten ofta bygger på enstaka eldsjälar, varav många i hög ålder. Om någon slutar, måste man säkerställa att det finns någon som kan ta vid, så inte verksamheten upphör.

Kunskap om slingor är härvid inget undantag.

För att bevara kontinuiteten, vill vi se regelbundna satsningar på slingutbildningar. De kan vara av olika typ, exempelvis rena nybörjarkurser eller repetitions- och fördjupningskurser.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att förbundet regelbundet genomför olika typer av slingutbildningar.

Marianne Eriksson

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-11-13, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 504

Fungerande teleslingor är en viktig fråga för Sveriges hörselskadade. Ett antal föreningar runt om i landet har under lång tid drivit egna projekt för att kolla teleslingor och sedan 2018 har Slingkollen varit ett prioriterat projekt på nationell nivå. Över 250 medlemmar från fler än 100 föreningar har deltagit i den nationella utbildningsinsatsen, som huvudsakligen genomfördes 2018. Under 2020 har löpande informationsinsatser genomförts, och distrikten har möjlighet att få stöd av förbundskansliet för fortsatta utbildningsinsatser under 2021. Rådande Coronapandemi påverkar möjligheterna att arrangera Slingkollar och HRF kommer arbeta för att fysiska utbildningar ska genomföras så snart det är möjligt. Eventuellt kommer det även bli aktuellt att arrangera Slingkollsutbildningar på distans under kongressperioden.

Förbundsstyrelsens bedömning är att de insatser som görs och har gjorts har lagt en bra grund för att distrikt och föreningar med mer begränsat stöd från förbundet kan fortsätta arbeta med Slingkollen under den kommande kongressperioden. Distrikt och föreningar som har en väl fungerande slingkollsverksamhet kan på olika sätt dela med sig av sina kunskaper till andra delar av organisationen. I förslaget till prioriterade områden 2022-2025 har vi bedömt att det inte finns utrymme för en större utbildningsinsatsning på slingutbildningar.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 504

Motion nummer 505

Regionala ambulerande hörseltekniker

Skåne

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Slingor och olika former av hörselteknisk utrustning fungerar ofta rätt dåligt i offentliga miljöer. Samtidigt accelererar utvecklingen av nya sätt att förstärka och förbättra ljudbilden. Här skulle välutbildade ambulerande hörseltekniker kunna göra stor nytta. De skulle samspela med föreningarnas slinggrupper och med privata aktörer på ett vitaliserande vis.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF ska arbeta för införandet av ambulerande hörseltekniker på regional nivå.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-11-16, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 505

Förbundets nationella satsning på Slingkollen under föregående kongressperiod visar att det finns ett stort behov av att både installera och hålla teleslingor kontinuerligt kontrollerade. De har en viktig funktion för att få hörselsmart utformade lokaler för landets alla hörapparat-användare. Samtidigt finns det, som motionären anför, ny teknik som kommer att kunna användas i framtiden och det behövs kunskap om både slingor och ny teknik.

Vi anser att det finns flera sätt att främja hörselsmart utformning av lokaler, inte minst HRFs egna arbete med Slingkollen. Vi uppfattar att motionären vill att regionerna tar ansvar för ambulerande hörseltekniker som ska samverka med HRF-föreningarnas slinggrupper och privata initiativ. Det finns tillgänglighetskonsulter, privata företag som står för kompetens när det gäller tillgängliga lokaler. Vår erfarenhet är dock att ytterst få av dessa konsulter har den kompetens som efterfrågas här.

Förbundsstyrelsen tycker att motionärens förslag är en tilltalande tanke, men vi kan inte se att det är en framkomlig väg om inte lagstiftningen ändras. Enligt bygglagstiftningen ska lokaler vara tillgängliga. Det är byggherren som ansvarar för att en lokal byggs enligt lagstiftningen och kommunen utövar tillsyn genom sitt bygglovsförfarande. När en lokal tas i bruk är det lokalägaren som ansvarar för att lokalen är tillgänglig. I vissa fall är även den som bedriver verksamhet i lokalen ansvarig för tillgängligheten. Regionerna saknar helt ansvar för lokalers tillgänglighet, förutom i de lokaler som de själva äger och bedriver verksamhet i. Vår bedömning är att det är en helt oframkomlig väg att driva krav på att regionerna skulle ha ett uppdrag för att främja tillgängligheten i lokaler som motionären föreslår.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 505

Motion nummer 506**Område:****" Lathund för förändringsarbete "****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****HRF Örebro, Örebro**

Motivering

Föreningarnas arbete för ökad tillgänglighet skulle underlättas och effektiviseras med fortlöpande information från förbundet i en " lathund " om de legala regelverk som finns inom olika områden. Det kan gälla för oss relevanta delar av Plan- och bygglagen, citat ur lagtexten med BBR-nummer, normer för teleslingor, akustiska riktvärden och en hel del övrigt.

När man som representant för sin förening sitter i olika sammanträden dyker det ofta upp nya frågor som man inte kan vara förberedd på. Då är det bra om man kan styrka sina yrkanden med hänvisningar till gällande lagar, förordningar och rekommendationer.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att under 2020 utarbeta, och därefter kontinuerligt uppdatera, en "lathund" om relevanta regelverk m m till stöd för föreningarnas arbete för ökad tillgänglighet.

Bernt Dahlén

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-19, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 506

Förbundsstyrelsen tycker att det är en viktig fråga att förbundet kan ge råd och stöd om hur vi kan uppnå bra hörtillgänglighet och hörselsmart utformning av lokaler. I samband med projektet Slingkollen arbetade vi därför fram olika material som vi uppfattar att motionären efterfrågar som är samlade på Hörnet och på Hörsellinjens webbplats. Det finns bland annat faktablad för lagar och regler för teleslingor med hänvisningar till plan- och bygglagen med medföljande regelverk och hänvisningar till konkreta paragrafer. Det finns faktablad om ljudmiljö, tips om hur man utformar tillgängliga lokaler, skyltning med mera. Dessa råd och tips kan användas av såväl föreningar som lokalägare och verksamhetsansvariga till lokaler. Föreningar kan dessutom alltid ta hjälp av förbundet för vidare råd och stöd om hur de ska driva frågor om tillgänglighet.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 506 besvarad

Motion nummer 507

Fungerande larmanordning för alla på hotell

HRF Västerås, Västmanland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Att bo säkert på hotell är allas rättighet oavsett funktionsnedsättning. Många hotell har fungerande larmanordningar men långt ifrån alla.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** Jag yrkar på att HRF:s förbundsstyrelse arbetar idogt för att ALLA hotell och dylika anordningar med övernattningsmöjligheter har väl fungerande alarmsystem som kan uppfattas av alla som vistas i huset.

Inger Ohlsson

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-09, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 507

Svenska regler för larmanordningar har allvarliga brister. Förbundsstyrelsen har i förslaget till intressepolitiskt program skrivit in att utrymningslarm alltid ska bestå av såväl ljud som ljus-signal, och att det på hotell och liknande även ska finnas taktila larm. Dessa krav har framförts till Boverket, än så länge utan konkret resultat.

I dagens regelverk gäller krav på ljuslarm (ljusblixtar) bara i publika lokaler där personer kan vistas ensamma, ofta tolkat som att det bara gäller publika toalettutrymmen. För hotell och liknande finns en skrivning om att det bör finnas möjlighet att låna vibrerande larmdon, något vissa hotellkedjor erbjuder.

I pågående internationella standardiseringsarbeten om tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö (EN 17210 på EU-nivå och ISO 21542 på global nivå) har HRF tillsammans med andra fått in skrivningar att larm alltid ska ges med såväl ljud som ljus. Dessa standarder är dock bara vägledande, inte tvingande.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 507

Motion nummer 508
Hörbarhet på teatern
Örebro

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Enligt den nationella funktionshinderpolitiken gäller för oss med hörselskada rättigheten att, på lika villkor som alla andra, kunna ta del av kulturlivet och då bland annat av föreställningar på statliga, regionala och privata teatrar. Här krävs ofta förbättringar då det gäller hörbarheten. I större offentliga lokaler gäller att teleslinga ska finnas. Av statliga Kulturrådet, med uppdrag från regeringen bl a att "främja allas möjligheter till kulturupplevelser" ställs krav på teleslinga för att ekonomiskt bidrag ska kunna beviljas.

På teatrar finns ofta slinga installerad enligt lagens krav men vi hörselskadade kan ändå inte tillgodogöra oss vad som sägs p g a att mikrofonerna och mikrofontekniken inte är optimala. Det är väl känt att korta talavstånd - den som talar ska ha ha mikrofonen så nära munnen som möjligt - ger bästa ljudkvalitet. Rundupptagande, takhängda mikrofoner är däremot inte bra ur hörselperspektiv och gör att vi får svårt att uppfatta tal.

Som skäl till att s k kindmikrofoner inte används anför ofta att de vid varje föreställning kräver särskild ljudtekniker och att den kostnaden inte kan täckas i teaterns budget. Diskrimineringslagen säger att den som är ansvarig för en verksamhet är skyldig att vidta skäliga åtgärder för att verksamheten ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Vi menar att skäliga åtgärder för teatrar är en i praktiken fungerande teleslinga och en fungerande mikrofonteknik. Utan mikrofon nära den som talar är föreställningarna inte tillgängliga för oss.

Möjlighet finns att hos Boverket ansöka om bidrag till installation av slinga. Om en adekvat mikrofonteknik innebär ökade kostnader för arrangören bör möjlighet skapas, t ex hos Kulturrådet, att beviljas ekonomiskt stöd även för detta.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** HRF verkar för att Kulturrådet i sin bidragsgivning gör det möjligt för teatrar att genom teknisktöd kunna erbjuda fullgod hörbarhet vid teaterns föreställningar.

Birgitta Svensson

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-11-25, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 508

Teleslinga eller liknande hjälpmedel är ofta en förutsättning för att hörselskadade ska kunna ta del av teaterföreställningar. Men, som motionären skriver, så måste slingan kompletteras med bra mikrofonteknik. HRF har i tidigare samtal och en träff under 2019 med teaterbranschens organisationer, där också Kulturrådet deltog, lyft frågan om användning av kindmikrofoner och även tagit fram ett faktablad om att höra på teatern. Tyvärr finns från såväl regissörs- som skådespelarhåll ett motstånd mot att använda kindmikrofon, men över tid har det ändå blivit något vanligare.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i

motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 508

Motion nummer 509

Ljudmiljösimulatorns stora möjligheter att konkretisera ett osynligt funktionshinder

Medlemsmotion

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Jag önskar att ljudmiljösimulationer används i större utsträckning än idag för att samhälle, stat, regioner, kommuner, företag, enskilda personer och organisationer skall få upp ögonen för oss hörselskadade, vi som beräknas av SCB vara 1,5 miljon personer med hörselnesättning i varierande grad. Detta för att vi så långt möjligt ska få ett hörbart samhälle, ett hörselsmart och tillgängligt samhälle.

Det fina med ljudmiljösimulatorer är att dessa mycket konkret visar så att den hörande får uppleva något av de problem som vi hörselskadade upplever i vår vardag, på jobbet, i skolundervisning, i förskola, som t ex lärare i barngrupper, under resor, hemma, etcetera.

Konceptet med ljudmiljösimulatorer bör utvecklas och stärkas i Sverige. Viktiga partners att tänka på i sammanhanget är byggnads- och stadsarkitekter, byggherrar och beställarna av offentliga byggnationer.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

- att** HRF verkar för att sprida kunskap om ljudmiljösimulatorer i Sverige
- att** HRF verkar för att ljudmiljösimulatorer används av så många privata och offentliga aktörer och verksamheter som möjligt
- att** HRF verkar för att konceptet med ljudmiljösimulatorer utvecklas och stärks i Sverige

Björn Sonesson

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 509

HRFs ljudmiljösimulator togs fram i samband med vår ljudmiljökampanj 2010-2011. Dessa ljudfiler är inte en vetenskapligt exakt återgivning av hur det låter i olika ljudmiljöer med och utan hjälpmedel, utan en ungefärlig illustration. Som sådan är den mycket effektiv och ger ofta en stark aha-upplevelse.

HRF har sedan flera år tillbaka haft planer på att utveckla ett nytt pedagogiskt verktyg på webben, som bygger på samma idé som ljudsimulatorn. Tanken är att ge en upplevelse av hur det är att "höra hörselskadat". Besökare ska kunna ta del av olika korta filmklipp och välja att lyssna på hur dessa låter med olika typer av hörselnesättningar, med och utan hörapparat och i vissa fall också med och utan teleslinga.

Att skapa trovärdiga hörselsimuleringar i den omfattningen kräver ganska stora insatser, därför har detta inte blivit verklighet än. Men nu finns planer på att utveckla detta inom ramen för ett planerat projekt om hörselsmart upplysning.

Förbundsstyrelsen tror att planerna på en webbsida där det går att "höra hörselskadat" uppnår det

motionären efterfrågar – och en hel del mer. När en sådan webb kan förverkligas kommer den att komma till god användning ute i hela landet – inom HRF, på företag, myndigheter, i kursverksamhet och, inte minst, hos enskilda hörselskadade som vill förklara sin situation för familj och vänner.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 509

Motion nummer 510

Trygga behovet av tolkar nu och i framtiden

Skåne

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Tolkarna är mycket viktiga för att människor med syn- och hörselnedsättning ska kunna ha en värdig vardag och delta aktivt på samhällsarenan, samtidigt är tolkyrket inget man självklart väljer. En möjlig orsak är de låga lönerna. Det finns därför en risk för tolkbrist, att man inte får det stöd man behöver i samband med en föreläsning, ett möte eller liknande. Detta måste belysas liksom att man måste arbeta för att göra tolkutbildningen och tolkyrket mer attraktivt att välja.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF arbetar för att trygga behovet av tolkar.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-12-15, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 510

Förbundsstyrelsen instämmer med motionärens att det är viktigt att arbeta för att trygga behovet av tolkar. Vi har uttryckt det på ett tydligt sätt i förslaget till intressepolitiskt program, avsnitt Hörselsmart utformning:

“att det finns en allmän, samhällsfinansierad tolkservice med nationell samordning, som gör att hörselskadade i hela landet kan vända sig till ett och samma ställe för att få tillgång till skrivtolkning, teckenspråkstolkning och tolkning med tecken som stöd (TSS) för livets alla situationer.”

Enligt en relativt nyligen publicerad rapport från Fellingsbro folkhögskola, som är en av tre tolkutbildningsanordnare i Sverige, framgår det att tolkyrket brottas med låg attraktionskraft och bland annat låga ingångslöner i yrket (Kartläggning minskat söktryck till teckenspråks- och dövblindtolkutbildning

– en nationell studie (2020)). Det finns också enligt rapporten en risk för tolkbrist i framtiden. Detta har HRF framfört till den statliga tolktjänstutredningen som tillsattes under förra året (Förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet, dir 2020:79). Tolktjänstutredningen kommer att lägga sina förslag i början av 2022. HRF är aktiva i tolktjänstutredningen och har bland annat en utsedd expert i utredningen och deltar i regelbundna samråd med utredaren. Vi kommer att under 2021 fortsätta att driva för hörselskadade viktiga frågor som har med tolktjänsten och tillgången på tolkar att göra.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 510

Motion nummer 511

Lagstifta om obligatorisk akustikkontroll i skolor och förskolor.

HRF Västerås, Västmanland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Hur medvetna är vi vuxna om akustikens kvalitet i barns och ungas lärmiljöer? Att elever inte kan koncentrera sig, känner sig utanför, drabbas av tinnitus, har huvudvärk vid dagens slut och är trötta, hur ofta tillskrivs detta en dålig ljudmiljö?

Hur många vet att elevers skolresultat blir sämre när lärare spänner rösten för att bli hörda och därmed blir hesa?

Boverkets minimikrav på ljudklass C uppfylls inte i 70% av Sveriges skolor! För elever med hörselskador borde ljudklass A gälla för att man ska ha samma förutsättningar som normalhörande elever att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Endast 20% av de svenska skolorna har ett acceptabelt bakgrundsbuller och en acceptabel efterklangstid i klassrummen! Uppgifterna kommer från en rapport som Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, sammanställde från ett stort antal skolor i Stockholms län 2013. Uppgifterna finns med i en statlig utredning: SOU 2016:46.

Elever med hörselskador, elever som ska lära sig svenska i det nya hemlandet och elever med koncentrationssvårigheter har det betydligt svårare att lära sig än övriga i den svenska skolan. Ny teknik som hjälper elever med hörselskador utvecklas hela tiden, men det ställs inga nya krav på byggnaderna!

Ljudmiljön har stor påverkan på elevers inläring och barn är känsligare än vuxna. Språkutvecklingen är färdig först i de övre tonåren. För elever med annan språkbakgrund har det svenska språket inte samma stabilitet i hjärnan som det egna modersmålet. Precis som för elever med hörselnedsättning får de svårare att gissa rätt på ett budskap som är ofullständigt på grund av bakgrundsbuller. Grupparbete med flera grupper i klassrummet är förkastligt för elever med hörselskador. När man måste koncentrera sig på en röst i sorlet går det åt en massa energi som gör att eleven lär sig mindre. Därmed minskar möjligheten att bearbeta det man har hört och spara det i långtidsminnet.

Utifrån vad forskare och experter säger om skolans ljudmiljö arbetar redan HRF för att få till obligatoriska akustikkontroller i de svenska skolorna. Ventilationskontroller i våra skolor är lagstadgade. Men ljudet mäts bara utifrån anläggningarnas ljudnivåer. För övriga bullerkällor har rektor ansvar för mätningar men här finns ingen styrning och kunskaperna om ljudnivåer och dess konsekvenser är i många fall låga.

Det finns ett dubbelfel med ljudmiljön i skolorna. Reglerna är otillräckliga och följs dessutom inte!

Mycket kan göras för att sänka ljudnivån i förskolor och skolor: Absorberande material som akustikplattor rätt placerade i tak och bakre väggar, gardiner och mjuka golv kortar efterklangstiden i rummet. Bänkar utan lock och med mjukare skiva, doppskor på bords- och stolsben, en bättre taldisciplin i klassrummet och elevmikrofoner underlättar för elever med hörselproblem men också för alla andra elever i klassen.

Skollagen är tydlig vad gäller barns rättigheter i skolan: utveckling för att utifrån sina behov och förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Utgångspunkten för att elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är att särskilt stöd ges till elever som av olika anledningar har svårt att nå målen för utbildningen”

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att Med stöd av ovanstående yrkar jag att HRF:s förbundsstyrelse på lämpligt sätt gör förnyade ansträngningar att påverka regering och riksdag att lagstifta om obligatoriska akustikkontroller i skolor och förskolor i likhet med de ventilationskontroller som redan är lagstadgade.

Elisabet Fridén

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-09, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 511

Samma yttrande som motionerna 512 och 513. Se yttrandet under motion 513.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 511 besvarad

Motion nummer 512
Påverkan skolans ljudmiljö
HRF Strängnäs, Södermanland

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

HRF kan göra skillnad när det gäller skolans ljudmiljö.

En bra ljudmiljö i skolan är av avgörande betydelse för inläring, god social samvaro och god arbetsmiljö för lärare och elever.

Tyvärr lever många skollokaler idag inte upp till det kravet. I nybyggda eller nyrenoverade skolor krävs ljudklass C, enligt Boverkets regler. Det är helt otillräckligt för elever med nedsatt hörsel, men också för elever med koncentrationssvårigheter, dyslexi eller som har annat modersmål än svenska. Och många, kanske flertalet, äldre skollokaler lever inte ens upp till krav på ljudklass C.

Resultatet blir ofta den negativa "ljudspiral" så många lärare väl känner till. När dålig akustik skapar en störande ljudmatta höjer lärare och elever rösten för att höras. Med påföljd att taluppfattbarheten försämras ytterligare. Och när elever tvingas använda en allt större del av hjärnans kortminne för att höra minns de allt mindre av vad de hörde! Samtidigt blir koncentrationen sämre och lärare utsätts för stress, trötthet och utmattnings.

HRF kan bidra till att elever och lärare kan verka i en bra ljudmiljö. Vår förening, HRF i Strängnäs, har genom skrivelser, uppvaktningar och med bistånd av de lokala skolfacken fått kommunen att genomföra en inventering av ljudmiljön i samtliga kommunala skolor. Inventeringen gjordes av ett kvalificerat akustikföretag och visade på en rad brister i de akustiska förhållandena. Resultaten har också sammanställts och redovisats för kommunens Funktionshindersråd. Därefter har kommunen genomfört investeringar för 2,4 miljoner kronor i åtgärder för bättre ljudmiljö i skolan.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** – HRF-förbundet framöver ska fästa politikernas och myndigheters uppmärksamhet på brister i skolans ljudmiljö och de negativa konsekvenser detta får samt ställa konkreta krav på skärpning av relevanta regelverk.
- att** – HRF-förbundet utarbetar ett fakta- och påverkansmaterial som kan användas av enskilda personer, HRF-föreningar, fackliga organisationer och andra som lokalt vill agera för bättre ljudmiljö i skolan.

Britta Lundén

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2021-01-12, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 512

Samma yttrande som motionerna 511 och 513. Se yttrandet under motion 513.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 512 besvarad

Motion nummer 513

Ljudmiljön i centrum för ett hörselsmart lärande Skåne

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Skolornas ljudmiljö behöver bli bättre och vid renovering, tillbyggnad och nybyggen måste ljudmiljötänket finnas med som en naturlig del i hela processen. Detta kommer alla till godo och förbättrar lärandet för såväl hörande som de med hörselnedsättning.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF åter ska arbeta för en Hörselsmart ljudmiljö i skolorna.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-11-16, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 513

Samma yttrande som motionerna 511 och 512.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens uppfattning om att den auditiva miljön i skolan är viktig och att den har en avgörande betydelse för lärande, delaktighet och kommunikation. HRF har genom åren aktivt lyft fram frågan om värdet av god auditiv miljö i skolan. Vi har bland annat framfört krav på ljudklass A vid nybyggnation, genomfört kunskapsdagar om ljudmiljö i samverkan med andra aktörer och problematiserat höga bullernivåers inverkan på inlärning.

Att som framförs i motion 511 införa en obligatorisk akustikkontroll, OAK, efter samma modell som de obligatoriska ventilationskontroller som redan idag finns i skolan, skulle kunna leda till en markant förbättring av skolans ljudmiljö. HRF har i flera sammanhang lyft fram detta förslag, men hittills utan resultat.

Förbundsstyrelsen har lagt förslag till kongressen om fyra prioriterade områden som vårt påverkansarbete ska inriktas mot under kommande kongressperiod där ett "Ett hållbart, hörselsmart arbetsliv" är ett av de prioriterade områdena. Skolan brukar benämnas som Sveriges största arbetsplats och arbetsmiljölagstiftningen gäller både lärare och elever.

Som en del av vårt intressepolitiska arbete inom arbetslivsområdet kommer vi att arbeta för att god ljudmiljö ska vara en självklar del av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt väcka opinion kring att säkerställa god ljudmiljö vid renovering och nybyggnation. Förbundet planerar att ta fram material för ett hörselsmart arbetsliv. Materialet kommer att kunna användas för att påverka bland annat ljudmiljön i skolan, vilket kommer att gynna såväl lärare som elever.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 513 besvarad

Motion nummer 514**Öka satsningen på Hörselsmarta skolor
Skåne****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

I Sverige finns idag endast ett fåtal Hörselsmarta skolor där elever med hörselnedsättning får möjlighet att delta och utvecklas på samma villkor som normalhörande elever. Tyvärr är efterfrågan mycket större än tillgången, möjligheterna till plats ojämlik, varför många inte får den Hörselsmarta skolmiljö eller det stöd de behöver.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF arbetar för att det blir fler Hörselsmarta skolor och en mer jämlik fördelning av platser och möjligheter.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-12-15, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 514

Samma yttrande som motion 515. Se yttrandet under motion 515.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 514

Motion nummer 515

Värna rätten att välja en Hörselsmart skola

Skåne

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Idag råder skillnader i det ekonomiska stödet till statliga och kommunala hörselskolor där hemkommunerna får betala för elevernas skolresa, något som gör det mycket svårare att välja den skola som är lämpligast med tanke på funktionsnedsättningen.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF arbetar för att alla hörselskolor får ett likvärdigt stöd.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-11-16, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 515

Samma yttrande som motion 514.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att alla hörselskadade elever ska ges möjlighet till likvärdigt stöd och likvärdig utbildning. Vi anser att alla hörselskadade ska ha rätt att välja den utbildningsform som fungerar bäst för den enskilde. HRF har genom åren arbetat för nationell samordning och regionala resurscentra som ser till att alla hörselskadade och döva elever får bra skolgång när det gäller hörteknik, ljudmiljö, pedagogik, teckenspråk, möjlighet att träffa andra hörselskadade med mera. Då det är svårt för kommunerna att göra alla de anpassningar som krävs och för att kunna utveckla och upprätthålla kompetensen i skolan behövs regional samordning för att skapa gemensamma hörselsmarta lösningar, över kommungränserna. Detta har HRF drivit politiskt under lång tid i samtal med offentliga utredningar, olika skolmyndigheter och regeringsföreträdare och vår avsikt är att fortsätta driva den linjen.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 515

Motion nummer 516

Förbättra språkutbildningen för invandrare med tanke på hörselskadade Västmanland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Tänk på de hörselskadade inom vård och omsorg.

Förstärkt språkutbildning för vårdpersonal med annan språkbakgrund har fått ökad aktualitet idag i samband med coronans härjningar på våra äldreboenden och då många äldre tagits in till intensivvård på sjukhusen.

I många regioner i Sverige har man avtal med Lärocentrum som utbildar vårdpersonal med invandrarbakgrund i vårdsvenska. Om detta utnyttjas i den grad som behövs, vet vi inte.

Verksamheternas bedömningar av behoven kan ifrågasättas.

Sommaren 2020 tog Svenska Dagbladet upp det stora problemet med språkbrister hos vårdpersonal.

Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) har i flera år varnat för bristande svenskkunskaper hos vårdpersonal. Detta har nu aktualiserats i samband med coronapandemin där IVO befarar att språkproblemen varit en riskfaktor.

HRF i Västmanland har sedan tidigare oroat sig för detta problem då många seniorer med hemtjänst eller på äldreboenden har nedsatt hörsel och svårt att uppfatta vad personal med annan språkbakgrund säger.

Efter att vi på nära håll följt SFI-undervisningen, förvånas vi inte över att många av våra invandrare har svårigheter med det svenska språket. Bra läroböcker, fokus på grammatik och relativt många veckotimmar tar inte bort den stora bristen på att få öva sig att tala svenska. Det är här som vårdpersonalens bristande språkförmåga visar sig, men även att uttrycka sig i skrift. Invandrare med akademisk utbildning får inte börja på en lägre nivå än kurs C. Därmed missar de den mest grundläggande delen av sin utbildning!

Vid övergången till SAS- svenska som andra språk (grundskolesvenska) och Svenska 1,2 och 3 (gymnasiesvenska) minskar lektionstiden drastiskt och inte heller här får man träna att tala svenska.

Man borde ha tillgång till språkpraktik ute i samhället parallellt med studierna i svenska.

Vad gäller coronapandemin kan vi konstatera att det stora inslaget av vårdpersonal med annan språkbakgrund har räddat bemanningssituationen i vården! Deras engagemang för de sjuka både inom sjukvården och äldreomsorgen har varit beundransvärd! Men det svenska samhället har inte utrustat dem tillräckligt språkmässigt. I regeringens budgetproposition för 2021 utökar man anslaget till utbildning i vårdsvenska med 31 milj. kronor för respektive 2021 och 2022. Det är bra, men det handlar också om att lära sig vanlig svenska med svenskt uttal!

Vi i HRF har förstått att patienter och äldre med hörselskador har farit illa i covid-vården när munskydd och visir behövt användas. Även en lätt hörselskadad har behov av avläsning på läpparna! Om personal samtidigt talar dålig svenska så är kommunikationen obefintlig! Vi kan bara ana vilken ångest detta ger när man är allvarligt sjuk. En IVO-analys av detta problem från coronapandemin är önskvärd. Men för våra äldre med hörselskador fortsätter språkförbistringen år in och år ut på våra äldreboenden och i hemtjänsten. Vi behöver vårdpersonal också med annan språkbakgrund men utrusta dem med mer svenskkunskaper!

Med stöd av ovanstående föreslår vi att HRF:s kongress beslutar om att ge i uppdrag till förbundsstyrelsen

Västerås och Arboga den 7 oktober 2020

Elisabet Fridén och Agneta Mellgren

ledamot resp. ordförande i styrelsen för HRF i Västmanland.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** 1. att påverka regeringsföreträdare att arbeta för att SFI-utbildning, SVA-utbildning och Svenska 1,2 och 3-utbildningen görs om enligt följande:

- a. inför mer träning att tala svenska i utbildningen.
  - b. komplettera studierna med språkpraktik.
- att** 2. att påverka Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) genom att påtala behovet av förstärkt språkutbildning för vårdpersonal inom äldreomsorg och sjukvård utifrån äldre hörselskadades behov av språkförståelse, så att kommuner och regioner fullt ut utnyttjar de statliga medel som ställs till förfogande.

Elisabet Fridén och Agneta Mellgren

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-10-24, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 516

Bristande kunskaper hos vård- och omsorgspersonal i för hörselskadade viktiga frågor är ett problem som HRF länge och ofta har påtalat. Motionärerna för dock fram en aspekt på detta som HRF hittills inte aktivt drivit intressepolitiskt, nämligen bristande kunskaper i kommunikation på svenska hos vårdpersonal med utländsk bakgrund.

Personer födda i andra länder och med annat modersmål än svenska spelar mycket stor roll för att svensk sjukvård och äldreomsorg ska fungera. Det är ingen överdrift att säga att delar av vården, inte minst i hemtjänsten, helt enkelt inte skulle fungera utan de utlandsföddas arbetsinsatser. Men det innebär också att frågor kring språkförbistring behöver tas på allvar. När detta förekommer är det ett problem för alla vårdbehövande, men givetvis är problemen extra stora för hörselskadade vars kommunikation med vårdpersonal även i andra sammanhang kompliceras av bristande insikt om hörselskadades villkor.

Goda språkkunskaper i vården är också en facklig fråga. Såväl Vårdförbundet som Kommunal kräver att deras medlemmar ska få de kunskaper i svenska som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter med kvalitet och säkerhet.

Coronapandemin har visat på betydande brister i äldrevården, men också i sjukvården, och att behovet av kompetensutveckling hos personalen är betydande. Det är arbetsgivarnas ansvar att se till att nödvändig kompetensutveckling kommer till stånd, och ytterst de politiska beslutsfattarnas ansvar att se till att resurser för detta finns i den offentligt finansierade vården.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning att fördjupade kunskaper i kommunikation på svenska ska vara en del i en sådan kompetensutveckling där problem med detta finns. Inom ramen för en sådan språkutveckling finns också goda möjligheter att ge vårdpersonal viktiga kunskaper i hörselkunskap och de särskilda utmaningar som äldre hörselskadade möter i vård och omsorg.

HRF för löpande diskussioner med politiker och tjänstemän i SKR, i Regeringskansliet och i enskilda partier på nationell och regional nivå där behovet av kompetensutveckling i hörselfrågor för vårdpersonal finns med. Inom ramen för dessa diskussioner bör HRFs företrädare i framtiden också föra fram frågan om bristande färdigheter i kommunikation på svenska.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Undervisningen i svenska för invandrare, SFI, har stora brister. HRF har tidigare lyft fram att ingen hörselscreening görs och att elever med en hörselnedsättning inte identifieras. Något som allvarligt försämrar deras möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen.

Även i detta avseende vill Förbundsstyrelsen lyfta fram behovet av att fokusera HRFs intressepolitiska verksamhet på de förslag till prioriterade områden som föreläggs kongressen.

När SFI kommer upp till diskussion i sammanhang där HRF deltar bör organisationens representanter föra fram de synpunkter motionärerna nämner.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 516

Motion nummer 517**Område:****Förbättra hemsidan****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****HRF Föräldraföreningen, Kronoberg**

Motivering

I Sverige föds ca 200 barn med hörselnedsättning/dövhet varje år. 80% av dem går i integrerad skolform och de andra går i specialskolor, dvs de flesta barn går i vanliga skolor. I en del kommuner finns det hörselpedagoger eller hörselansvariga som har till uppgift att ge råd och stöd till personal på kommunens förskolor och skolor, ibland även på gymnasieskolorna. Men det finns inte hörselpedagoger i alla kommuner! Det betyder att alla barn med hns inte får det stöd och hjälp de har rätt till. Det beror inte på någon ovilja hos pedagogerna utan oftast på en okunskap och tidsbrist hos pedagogerna.

På HRF:s hemsida måste man klicka många gånger för att till slut hamnar på Hörsellinjen, där det står många bra tips och råd för barn. Det är mycket text och tar ganska långt tid att läsa och att hitta rätt. Man får vara riktigt intresserad för att läsa dem. Pedagoger har ofta tidsbrist. Det är inte bara en elev som har särskilda behov i en klass utan oftast finns det flera elever. Vi är därför rädda att våra barn glöms bort och inte får det stödet de behöver.

Vi vill att hemsidan ska uppdateras med små korta filmer på några minuter. Filmerna ska innehålla råd och stöd för små barn i förskolan och barn i grundskolan. Det kan gälla hörselstrategier, hur man använder hörsel teknik i klassrummet eller hur man ska jobba för att få en bra ljudmiljö för barnet. Filmerna skulle kunna visas på ett personalmöte i förskola eller skola, så att alla kan få en grundkunskap om hur man ska bemöta ett barn med hörselnedsättning på ett enkelt sätt. Men filmerna kan även visas för familjen, släkt och vänner. Sidan bör vara översatt till flera språk. Ett lysande exempel på en bra hemsida finns hos intressegruppen Attention. Vi tror att många föräldrar kommer att använda detta sätt för att hitta sin information och kanske kan även gå med i HRF och på det sättet kan det bidra till fler yngre medlemmar och familjer.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** - Att hemsidan ska uppdateras med små korta filmer där aktuell personal på förskola/skola kan hitta information hur man bäst bemöter ett barn med hörselnedsättning. Filmerna ska visa vilket stöd barnet behöver och vilken ljudmiljö man ska sträva efter. Men även hur det är att vara föräldrar och ge sitt stöd till sitt barn i sin hemmamiljö.

Monica Johnsson

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-12, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 517

Förbundsstyrelsen instämmer i att HRF ska kunna ge bra råd om vad hörselskadade barn behöver. Det är också viktigt att utveckla innehåll och tydlighet på HRFs webbplatser.

Under 2021 planeras en del anpassningar av struktur och navigation på förbundets faktawebb hörsellinjen.se och vår organisationswebb hrf.se. Syftet är framför allt att göra det lättare att hitta den information som söks samt att tydliggöra kopplingen mellan HRF och Hörsellinjen.

Precis som motionären skriver har rörlig bild blivit vanligare och en del föredrar kanske det före textinformation. Förbundet avser att använda mer videomaterial på webben och i sociala medier framöver, som ett komplement. Men även i framtiden kommer textinformation att ha en mycket viktig plats i vårt informationsutbud.

Förbundsstyrelsen ställer sig alltså positiv till motionärens generella synpunkter. Däremot anser vi inte att det är självklart att ta fram just det videomaterial som motionären efterfrågar, på just det

sättet.

Specialpedagogiska Skolmyndigheten har ansvar för att ta fram information för skolpersonal om hörselskadade elevers behov, och det ansvaret ska inte HRF ta över. Vår information till föräldrar utvecklas kontinuerligt och visst videomaterial kan bli aktuellt, i den utsträckning resurser och prioriteringar medger. Förbundsstyrelsen anser att det viktigaste är att HRF erbjuder aktuell, korrekt och lättillgänglig information, inte att det sker just i form av film.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 517

Motion nummer 518

Kommunikation i väntrum på vårdmottagningar Stockholm

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Kommunikation på vårdmottagningar kan precis som vid andra möten vara knepiga. Att träffa en doktor brukar ändå i de flesta fall gå bra om man använder hjälpmedel/tolk. Akustiken i mottagningsrum spelar förstås också in.

Däremot är det knepigare med kommunikation i vårdmottagningars väntrum. Idag sker upprop av väntande dels med nummerlapps-system, dels via muntliga namnupprop. Många vårdmottagningar, kanske framförallt i primärvården, tillämpar först nummerlappar där man köar till receptionen; sedan namnupprop till läkare eller annan vårdpersonal.

I första fallet gäller att ha koll på nummertavlan/displayen, vilket kan vara svårt om man både hör dåligt och har nedsatt syn. I andra fallet så krävs bra hörsel för att säkert uppfatta sitt namn. Väntrum ser sig väldigt olika ut, storlek och akustiska förutsättningar varierar mycket. Hur den som ropar upp ställer sig i rummet påverkar vilket avstånd som uppnås till personen som ropas upp. Till detta kommer den nu utbredda seden att ropa upp endast förnamnet, vilket ytterligare försvårar.

Det behövs nya kreativa lösningar för denna situation som alla förr eller senare hamnar i. Idag när nästan alla har en smartphone borde det gå att via den få sitt upprop. Genom telefonens vibration blir man uppmärksam och kan läsa meddelandet. För de som inte har en smartphone kan man tillhandahålla elektroniska puckar av liknande typ som finns på många restauranger/serveringar. På så vis kommer man ifrån det ensidiga beroendet av audiella lösningar. Den här tekniken finns redan till största delen; kan säkert kopplas ihop med någon slags app i telefonen.

Största hindret är förmodligen att implementera en dylik teknik och få acceptans i alla led. För detta krävs samarbete med SKL m.fl. aktörer inom både regioner och med privata vårdgivare. Ett projekt borde startas där HRF, SKL m.fl. ingår, i syfte att ta fram en bra teknisk tillämpning för upprop.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** HRF ska initiera och medverka i ett utvecklingsprojekt för upprop o dyl i väntrum till vårdmottagningar. Projektet ska syfta till att ta fram kombinationer av visuella och taktila tillämpningar som komplement till audiell kommunikation med patienter/brukare i väntrum.

Hörselskadades distrikt i Stockholms län

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-10-30, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 518

Frågan om hörselskadades behov när det gäller kommunikation i olika typer av lokaler, däribland vården, finns med i förbundsstyrelsens förslag till intressepolitiskt program, under området Hörselsmart utformning.

Förbundsstyrelsen delar motionärens beskrivning av kommunikationsproblem i väntrum och andra delar av vården. Här finns stora brister i såväl ljudmiljö som teknik, och även när det gäller personalens kunskaper och behov av sekretess. Hur detta hanteras varierar från region till region

och från vårdinrättning till vårdinrättning - rutiner och lösningar ser olika ut.

Det finns redan idag tekniska lösningar och produkter på marknaden som vänder sig till just det motionären efterfrågar. En möjlig väg framåt kan vara att, som motionären föreslår, ta kontakt med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Det är också möjligt att arbeta med frågan lokalt och regionalt.

Förbundsstyrelsen anser dock att det detaljerade förslag som läggs i motionens att-sats inte rymms inom ramen för prioriterade områden den kommande kongressperioden.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 518

Motion nummer 519

Automatisk tolkbokning vid besök på vårdinrättning Östergötland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Vid besök inom vården är det av största vikt att hörselskadade uppfattar den information som ges, på ett korrekt sätt. Många hörselskadade har ett klart behov av skrivtolk eller teckentolk för att tillgodogöra sig muntlig information. Att denna hjälp finns tillgänglig vid olika typer av vårdbesök bör vara självklar för vårdgivaren när patienten är hörselskadad.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** HRF ska arbeta för att personer som är tolkanvändare ska få tolk inbokad när besöket planeras in från klinik.
- att** HRF ska arbeta för att det på digital journal tydligt framkommer att personen är hörselskadad och behöver tolk.

Anders Cedgren

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-11-13, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 519

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn om att det är av yttersta vikt att ett vårdbesök kan ske på ett tillgängligt sätt. Faktum är att just vårdbesök är de tillfällen som samtliga tolkcentraler i Sverige prioriterar mycket högt. Vi uppfattar det som att motionären föreslår att om det finns ett vårdbesök så borde inte den enskilde behöva göra en beställning, utan det ska ske automatiskt på vårdgivarens initiativ. Vi ser att det finns problem med en sådan generell rutin. Vår erfarenhet är att hörselskadade har olika kommunikativa behov i olika situationer och att den enskilde måste få styra över olika situationer och olika typer av besök i vården. Den enskilde behöver ha makt att påverka varje enskilt tillfälle när hen anser sig ha behov av tolk.

När det gäller motionärens andra yrkande så är det sedan en tid möjligt att i den enskildes elektroniska journal, som kan nås via 1177.se, få inlagt information om hörselskada under rubriken Uppmärksamhetssignaler. Uppmärksamhetssignaler registreras av vårdpersonal och kan göras i tre kategorier, varav den som kallas "observanda" kan innehålla information om hörselskada, behov av tolk, synnedsättning eller liknande. Uppmärksamhetssignaler kan ses av alla som jobbar inom samma journalsystem, och om vårdgivaren/regionen anslutit sig till de nationella tjänsterna Journalen och Nationell patientöversikt (NPÖ) så kan den enskilde se det i sin egen journal, liksom vårdpersonal över vårdgivar- och regiongränser. Vid årsskiftet 2020 - 2021 var elva regioner anslutna till de nationella tjänsterna, övriga tio regioner väntas ansluta sig framöver.

Parallellt med arbetet inom 1177.se har Socialstyrelsen utrett förutsättningarna för hur uppmärksamhetsinformation ska kunna tillämpas likartat i samtliga verksamheter i hälso- och sjukvården. Uppdraget slutrapporterades 14 juni 2019. HRF har varit med och påverkat utredningen, men fick här inte gehör för att hörselnedsättning eller behov av tolk ska anges i den centrala uppmärksamhetsinformationen. Den hörselrelaterade information som Socialstyrelsen valt att ta med är förekomsten av implantat.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats 1

att anse att-sats 2 besvarad

Motion nummer 520
Hörselinstruktörer
HRF Umeå, Västerbotten

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Jag ser med oro för framtiden när det gäller möjligheten till hjälp för oss hörselskadade när det gäller hörselinstruktörernas roll i våra 290 kommuner i landet. Mer parten av kommunerna har i dagsläget ingen anställd instruktör för hörselskadade.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att förbundet och förbundsstyrelsen agerar enligt motionen

Roland Nilsson

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-11, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 520

Samma yttrande som motionerna 521, 522, 523, 524, 525, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 520

Motion nummer 521

Hörselinstruktörer tillgängliga för alla Område:

Stockholm

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Hörselinstruktörer behövs i alla kommuner och i alla kommundelar, men tillgången till hörselinstruktörer varierar mycket mellan landets kommuner.

De som bor på äldreboenden eller får service av hemtjänsten behöver tillgång till hörselinstruktör, för att få hjälp med sina hörselhjälpmedel. Hörselinstruktören kan dels se till att den som behöver hörseltest får det och dels hjälpa till med vård av hörapparater.

Det är av stor vikt att boende på äldreboenden och personer som får service av hemtjänsten hör så bra som möjligt. Detta för att kontakten med läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal skall vara välfungerande. Det ökar den behövandes chanser att få rätt diagnos och möjlighet att vara delaktig i vården. Det ökar också chanserna till goda sociala kontakter med de övriga på boendet. Dessutom underlättas vårdpersonalens arbete om den boende hör bra.

I SOU 2017:21 med namnet Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer står bland annat: "Sinnena har en stor betydelse för livskvalitet och välbefinnande", "Kommunikation, möjligheten att göra sig förstådd och att uttrycka sig är också en del av grundläggande förmågor som har stor betydelse för social samvaro och delaktighet" och "Syn- och hörselinstruktörer i kommunerna kan vara en resurs för såväl äldre personer som för personalen i vård och omsorg." Läs mer på sida 504 i utredningen.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF verkar för att samtliga landets kommuner och kommundelar får tillgång till hörselinstruktörer.

Roland Hedman

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-10-30, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 521

Samma yttrande som motionerna 520, 522, 523, 524, 525, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 521

Motion nummer 522**Motion angående hörselinstruktör.****HRF Norra Skaraborg, Skaraborg****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Det finns kommuner som har anställda hörsel- och syninstruktörer, som gör ett mycket värdefullt arbete.

De kommuner som inte har denna tjänst, fungerar det inte bra för äldre personer med hörselnedsättning och hörapparater.

Det är svårt byta batteri när det behövs, eller det uppstår något fel som behöver åtgärdas.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** förbundet får i uppdrag förhandla med regeringen att det blir en lag alla kommuner ska ha tillgång till hörselinstruktör.

Agne Fröjdh

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-04-23, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 522

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 523, 524, 525, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

- att** avslå motion nummer 522

Motion nummer 523
Syn- och hörselinstruktörer
Stockholm

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Motivering:

Det har skett en markant försämring när det gäller anställningar av syn- och hörselinstruktörer. I vår förening, Hörselskadades förening i Täby med omnejd, ingår fem kommuner. Två av dessa har inte någon instruktör. I vissa av de tre kommuner som har instruktör sker neddragning av antal timmar, vilket leder till otillräcklig tillgänglighet.

Detta problem är inte unikt för kommunerna inom vår förening, utan bristen på syn- och hörselinstruktörer finns i många av landets kommuner.

Det är av stor vikt, särskilt för ensamma äldre, att kunna få råd och hjälp med teknik och problem som är förknippade med funktionsnedsättningen. Därför anser vi att det bör finnas minst en syn- och hörselinstruktörstjänst i varje kommun, på minst halvtid. Större kommuner bör ha heltidstjänster.

Åtgärd

HRF bör verka för detta centralt och genom att hjälpa föreningarna att driva frågan i sina kommuner.

Förbundet bör ta fram informations- och påverkansmaterial, som föreningarna kan använda för att påverka politiker lokalt.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** förbundet ska öka information och aktiviteter för att påverka beslutsfattare, för att alla kommuner ska få syn- och hörselinstruktörer.
- att** förbundet ska verka för att anställning av syn- och hörselinstruktörer ska bli lagstadgat.

Hörselskadades förening i Täby med omnejd

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2019-10-30, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 523

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 522, 524, 525, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

- att** avslå motion nummer 523

Motion nummer 524**Stärka och lagskydda tjänsterna
hörselhjälpare/hörselinstruktörer
Medlemsmotion****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Sedan en tid tillbaka så är målet att vi ska ha ett tillgängligare Sverige för alla medborgare.

Hörselhjälpare och hörselinstruktörer som en del kommuner har, har i sina arbetsuppgifter att hörselskadade personer i kommunerna och kan även ha kontakt med och samarbeta med de olika funktion varierade organisationerna i kommunen.

Emellertid så har det visat sig på sina håll att hörselhjälpare och hörselinstruktörer försvinner ute i kommunerna utan att ens ersättas av nya personer med samma uppgifter.

Därför bör HRF söka uppmärksamma Riksdag och regering på denna fråga och verka för att hörselhjälpare/hörselinstruktörers tjänster blir ett lagskyddat krav som alltså inte kan sparas bort i verksamheterna.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

- att** påverka beslutsfattare att bibehålla hörselhjälpare/hörselinstruktörer eller motsvarande i kommunerna
- att** påverka Riksdag att genom lagstiftning permanenta tjänsten hörselhjälpare/hörselinstruktör i Sveriges kommuner

Björn Sonesson

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 524

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 522, 523, 525, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 524

Motion nummer 525**Säkerställa utbildning av Syn och Hörselinstruktörer****Medlemsmotion****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Jag är orolig för Syn och Hörselinstruktörsutbildningen. År 2019 ställdes utbildningen in på grund av för få anmälda. Nästa utbildningstillfälle är planerat till 2020. Jag är orolig för att utbildningen vid för litet intresse skall försvinna. Och att vi då även blir av med all upparbetad kunskap kring utbildningen.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

- att** riksförbundet ser till att informationsmaterial om utbildningen till syn och hörselinstruktör finns lätt tillgänglig
- att** föreningarna uppmanas att använda sig av materialet vid sitt påverkansarbete mot kommun.
- att** riksförbundet håller sig informerad hur utbildningsgivaren agerar så att kunskaperna inte försvinner vid en nedläggning av utbildningen.

Dag Asplund

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 525

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 522, 523, 524, 526 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

- att** anse att-sats 1 besvarad
- att** bifalla att-sats 2
- att** anse att-sats 3 besvarad

Motion nummer 526
Äldres rätt att Höra
Medlemsmotion

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Hej!

Jag heter Karin och är undersköterska inom äldreomsorgen i Gbg är också utbildad hörsel ombud (audionomens förlängda arm) ja vad betyder det, kan hörapparater och tekniska hjälpmedel. Blev utbildad på Hörselteamet i Vänersborg vid 3 tillfällen men idag ingen möjlighet för bor i Gbg!

Men tyvärr måste jag skriva att det fungerar inte, undersköterskor är inte kunniga/ utbildade till att ta hand om äldres hörapparater och hjälpmedel, audionomer gör ju sitt på plats med sen ska det fungera. Enlig lag så ska det finnas hörselombud på varje gruppboende men inte, för detta info kommer inte fram eller så vet de inte om det. Inte ens anhöriga vet eller har tid.

Jag har allt för många gånger sett att hörapparater är trasiga och då ligger i byrålådan , detta är inte okej, man tar då rätten från den äldre att höra!

Vad händer för de äldre som inte få höra alltså behålla sin hörsel, ja då drar de ifrån sig sociala sammanhang för att de inte hör, de blir nedstämda depression, kommunikationsundernärda, samt påskyndar utveckling av demensjukdomar, får felaktiga diagnoser.

Har kommit till ställen där det inte finns teleslinga t.e.x gudstjänst el andra aktiviteter då hör de inte.

Vad gör en hörselombud. Hen ser till att hörapparaten fungerar insatser hela rena, byter slang som sitter mellan insats och apparat, se till batterier bytts, att nya insatser görs och lär ut kollegor , Tekniska hjälpmedel sätts på rätt sätt och att det hörs etc, samt har kontakt med audionomen.

Ja kan skriva så mycket mera för detta är allvarligt. Då finns vi , men inte är vi många, eller vi tas inte på allvar hörselombud är en erfarenhet med kompetens, så de äldre inte glöms bort och får ett hörselrikare liv kontakt med med sina anhöriga m.m.

Fler utbildade hörselombud behövs inom äldreomsorgen eller kurs/utbildning som ingår i omvårdnadsutbildningen!

Detta gäller i hela Göteborg med omnejd och över hela Sverige!

Tack!

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

att fler utbildade hörselombud finns inom äldreomsorgen

Karin Lögsted Mäntyvu

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 526

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 522, 523, 524, 525 och 527. Se yttrandet under motion 527.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 526

Motion nummer 527**KUNSKAPER BLAND PERSONAL INOM ÄLDREVÅRD****HRF Varatrakten , Skaraborg****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Bakgrund

Det har visat sig att sjukvårdspersonal i såväl primärvården som i äldrevården många gånger saknar utbildning i hur hörapparater fungerar, vilka strategier som bör användas i kommunikationen med hörselskadade, hur hörselskadades uppfattning av tal och ljud kan se ut och hur det går att underlätta så att den hörselskadades får en optimal ljudmiljö.

Särskilt många äldre människor blir mycket utsatta när de har svårt att uppfatta information som ges och frågor som ställs i en vårdssituation.

På äldreboenden kan äldre sitta utan att deras apparater är påslagna, saknar batterier eller behöver service.

I vår motion uppmanar vi HRF

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att undersöka huruvida denna kunskap ingår i vårdpersonalens utbildning och om så inte är fallet verka för

att all personal i vården utbildas i hörselkunskap. Skall även gälla personal som saknar formell utbildning eller arbetar tillfälligt.

Eva Löfquist Beglert

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-08-05, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 527

Samma yttrande som motionerna 520, 521, 522, 523, 524, 525 och 526

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna om att all hälso- och sjukvård samt vård- och omsorgsverksamhet behöver vara tillgänglig för hörselskadade. Kunskapsnivån måste vara särskilt hög inom verksamhet som riktar sig till målgrupper där det kan antas finnas många hörselskadade, till exempel äldre.

Det är också viktigt att det är enkelt för hörselskadade att få praktiskt stöd med hörapparater, hörselimplantat, hörhjälpmedel och andra anpassningar.

Förbundet har ett särskilt fokus på äldres rätt till kommunikation 2021

Förbundsstyrelsen har prioriterat frågor som berör äldres rätt till kommunikation under 2021. Coronapandemin har belyst många brister inom äldreomsorgen och synliggjort behovet av mer resurser och äldreomsorgen och en ny lagstiftning om äldreomsorgen ska utredas. HRF kommer att arbeta för att de statliga satsningarna även gynnar hörselskadade och att hörselskadades behov beaktas i en ny lagstiftning som berör äldre. Förbundet kommer också att arbeta för mer hörselskadekunskap inom den nya vård- och omsorgsutbildningen som träder i kraft i juli 2021 samt ökade möjligheter för kompetensutveckling gällande hörselskadades behov inom

äldreomsorgen bland befintlig personal. Vi kommer också att arbeta för att äldreomsorgen ska bli tillgänglig för hörselskadade genom att påtala vikten av att det finns rutiner och arbetssätt för att öka förutsättningarna för verksamheterna att möta hörselskadades behov inom vård och omsorg.

Utbildning för syn- och hörselinstruktörer

Utbildningen för syn- och hörselinstruktörer har tidigare bedrivits vid Hagabergs folkhögskola. Utbildningen har tyvärr ställts in de senaste åren på grund av för få sökande och sedan 2019 har utbildningen upphört. För att säkerställa syn- och hörselinstruktörers viktiga roll på kommunal nivå samt dess kompetens har HRF och SRF tagit initiativ till att starta och arrangera en ny utbildning för syn- och hörselinstruktörer i egen regi. Det är en möjlighet för HRF som organisation att forma kursens innehåll och genom det bidra till att kommuner har tillgång till god hörselkompetens. HRF:s kurs i hörselkunskap kommer att genomföras under 2021 och ger kompetens om bland annat hörselskador, hörhjälpmedel och hörselsmart bemötande. Efter avslutad kurs kommer förbundet, i dialog med SRF, att diskutera hur vi säkerställer utbildningen långsiktigt.

Stöd till föreningar

Förbundsstyrelsen ser att förutsättningarna för att inrätta en tjänst varierar mellan kommuner och över landet. Vi bedömer därför att frågan om att inrätta en tjänst som syn- och hörselinstruktör eller motsvarande främst behöver drivas av föreningar med stöd av distrikten. För att underlätta arbetet på kommunal nivå kommer förbundet att ta fram ett gemensamt påverkansmaterial i samarbete med SRF inför kongressperioden. Förbundsstyrelsens bedömning är att materialet kan fungera som ett stöd för att distrikt och föreningar för att kunna driva frågan på kommunal nivå.

Lagstiftning

En ny socialtjänstlagstiftning väntas träda i kraft under 2023. I samband med att betänkandet har varit ute på remiss har HRF påtalat vikten av att en ny lagstiftning säkerställer att hörselskadade ges möjlighet att få praktiskt stöd med hörapparater, hörselimplantat, hörhjälpmedel och andra anpassningar av kommunen. Förbundets bedömning är att det inte är en framkomlig väg att införa ett lagstadgat krav på en hörselinstruktör eller motsvarande inom ramen för lagstiftningen.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 527

Motion nummer 528

Hörsel filmer som komplement inom omsorgen

Skåne

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

HRF arbetar på olika nivåer för att kommunernas hörselomsorg ska förbättras. Som ett komplement till de utbildningsinsatser en hörselinstruktör kan bidra med bör det finnas olika former av hörsel filmer för vårdpersonal, tjänstemän och politiker. Dessa filmer bör även omfatta basala kunskaper inom alternativ kommunikation som tecken som stöd, TSS.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF ska arbeta för en produktion av hörsel filmer i utbildnings syfte.

Mats Borglund

Motionen har behandlats vid distriktsmöte 2020-11-16, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 528

Att sprida kunskap till nyckelgrupper är ett av HRFs viktigaste uppdrag. I det arbetet kan rörlig bild vara mycket effektivt, inte minst i en tid då distanslösningar är mycket efterfrågade.

Under 2021 kommer förbundet ta fram mer videomaterial för användning på webben, i sociala medier och i andra sammanhang. Det kan handla om korta informationsvideos, utbildningsfilmer, föreläsningar med mera. Målsättningen är att även utveckla HRFs möjligheter att genomföra webinarier och liknande distansutbildningar via webben. Detta arbete fortsätter under den kommande kongressperioden.

Exakt vilka videomaterial som bör tas fram och på vilket sätt är en operativ fråga som förbundskansliet har att verkställa, utifrån de prioriteringar och budgetramar som förbundsstyrelsen fastställer i de årliga verksamhetsplanerna. En sådan prioriterad fråga i verksamhetsplanen 2021 är just att öka hörselskadekunskapen inom äldreomsorgen samt bland annan personal som möter och ansvarar för äldre hörselskadade.

Förbundsstyrelsen anser inte att HRF ska ta fram filmer med utbildning i TSS. Det finns redan andra webbplatser och verksamheter som erbjuder detta. Istället bör HRF, precis som i dag, upplysa om värdet med sådan kommunikation samt tipsa om var och hur det finns möjlighet att lära sig tecken, teckenspråk och TSS.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 528 besvarad

Motion nummer 529**Område:****Etiska principer för sociala medier**
HRF Stockholm, Stockholm**Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

HRF har idag etiska principer för vilka aktier som ska ingå i HRF:s aktieportfölj. HRF har, mig veterligt, idag inte motsvarande etiska principer för vilka sociala medier vi ska använda och hur vi ska använda dem för att informera och sprida kunskap om vår verksamhet.

Idag vet vi att Facebook (och deras samarbetspartner) med olika metoder försöker att ta reda på så mycket data som möjligt om användare av Facebook. Det är t.ex. tänkbart och fullt möjligt att data om följare av HRF:s Facebook-grupp säljs till företag som är intresserade av marknadsföring mot hörselskadade och deras anhöriga.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF tar fram etiska principer för vilka sociala medier vi ska använda och hur vi ska använda dem i vår verksamhet.

Ulf Olsson

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-18, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 529

Förbundet är närvarande i flera sociala medier, främst Facebook och Twitter, men också Instagram, YouTube och LinkedIn. Syftet är att synliggöra HRF och hörselskadade samt att vara lättillgängliga för dialog med allmänheten. På Facebook har HRF även slutna diskussionsgrupper, där hörselskadade medlemmar och icke medlemmar utbyter erfarenheter och funderingar.

Det är helt och hållet upp till varje användare om hen vill vara närvarande på Facebook och i andra sociala medier. Det innebär att individen får själv ta ställning till etiska frågeställningar av det slag som motionären tar upp.

Förbundsstyrelsen anser därför inte att det finns någon anledning att ta fram etiska principer för vilka sociala medier HRF ska använda.

En hel del av HRFs medlemmar använder inte i sociala medier överhuvudtaget eller finns endast någon av dessa kanaler. Detta är något som HRF har att förhålla sig till, såväl lokalt som förbunds nivå. Ingen ska till exempel behöva ha ett konto på Facebook för att kunna ta del av viktig information från HRF.

Råd om användningen av sociala medier finns på Hörnet, HRFs intranät för förtroendevalda. Denna information utvecklas fortlöpande, i takt med att nya frågeställningar kommer upp. Förbundskansliet svarar även på frågor från lokala webbredaktörer och andra som hanterar sociala medier i föreningar och distrikt. Vid etiska frågeställningar är HRFs värdegrund ett bra stöd.

Med anledning ovanstående kan inte förbundsstyrelsen se att det finns behov av att ta fram särskilda etiska principer för användningen av sociala medier.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 529

Motion nummer 530**Vi måste utmärka oss med ett elegant föreningsmärke!****HRF Stockholm, Stockholm****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

- Det syns ju inte!
Nej - det syns inte att jag har nedsatt hörsel.

Därför vore det ett stöd för mig – och den övriga kanske halva miljonen individer i Sverige – som har nedsatt hörsel, att ha en snygg symbol att tydligt signalera vårt behov av ett hörselsmart samhälle.

HRF-symbolen bör gärna utformas så att den förutom kavajmärke kan bäras som halssmycke, örhänge eller med tiden som brosch, kanske förtjänsttecken.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF-kongressen 2020 ger förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till ett bärbart föreningsmärke som tydligt signalerar vårt behov av det hörselsmarta samhället.

Ulrika Voghera

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-18, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 530

Samma yttrande som motion 531. Se yttrandet under motion 531.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 530

Motion nummer 531**Motion ang. HRF badmössa och pannband, eller liknade för att uppmärksamma omgivningen om funktionsnedsättningen hörsel i vissa miljöer.****HRF Solna-Sundbyberg, Stockholm****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Motion ang. HRF badmössa och pannband, eller liknade för att uppmärksamma omgivningen om funktionsnedsättningen hörsel i vissa miljöer.

Att vistas i ett badhus/ simhall ställer till speciella svårigheter när man har nedsatt hörsel. Då oftast man inte kan ha sina hörapparater i dessa sammanhang. Då hörapparater i 95 % inte är gjorda för att tåla och användas i vatten. För att uppmärksamma omgivningen, vore det bra om hrf framtar en speciell badmössa, med text "Ta hänsyn, nedsatt hörsel". eller liknade text. Det kan förekomma andra tillfällen då man inte kan ha sin hörapparat, då det vore bra att uppmärksamma omgivningen om funktionsnedsättningen hörsel på ett bra sätt.

Motionen föreslagen och antagen vid Solna Sundbybergs extra årsmöte den 26/9 2019 som sin egen.

För HRF Solna Sundbyberg
Ordförande Kenneth Lindmark

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** • Att HRF framtar en badmössa med text ang "Ta hänsyn, nedsatt hörsel". Eller liknade text.
- att** HRF framtar pannband, eller liknade för att uppmärksamma omgivningen med text ang "Ta hänsyn, nedsatt hörsel" eller liknade text.

Kenneth Lindmark

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-09-26, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 531

Samma yttrande som motion 530

Det finns ingen allmänt känd symbol som tydligt signalerar att bäraren har en hörselnedsättning, så som motionären efterlyser. HRF har däremot ett föreningsmärke – en pin med HRF-snäcken – som symboliserar Hörselskadades Riksförbund och vårt arbete för ett hörselsmart samhälle. Snäcken återfinns även i HRFs förtjänstecken i guld och silver.

HRFs reflexvästar med texten "Nedsatt hörsel" har varit mycket populära. Det kan vara aktuellt att ta fram andra produkter som anger att användaren har nedsatt hörsel, men det beror på efterfrågan och olika praktiska förutsättningar.

Förbundskansliet har ett stående uppdrag att fortlöpande utvärdera och utveckla HRFs sortiment av profilprodukter. Förbundsstyrelsen anser därför att praktiska frågor om framtagande och utformning av föreningsmärken, badmössor, pannband och andra profilprodukter ska hanteras

inom ramen för detta arbete.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 531

Motion nummer 532

Fortlöpande kontakt med Länsstyrelsernas/Regionernas MR-strategier

Medlemsmotion

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Då MR-strategier i länsstyrelser och/eller regioner bl a har att bevaka funktionsvarierade personers behov, men inte enbart oss hörselskadade så kan t ex hörselskadades behov riskera att komma i skymundan och inte bli tillgodosedda.

Här skulle distrikten behöva ha logistiskt stöd från Förbundet medan distrikten bistår med lokalkännedom. En väg in i kontakterna med MR-strategier för distrikten skulle t ex vara i regionernas olika råd att där skulle MR-strategier finnas med på något sätt.

Förbundet föreslås få in rapporter från distrikten och sammanställa fakta och konsekvensanalyser av fattade beslut.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

- att** en kontinuerlig kontakt finns mellan HRF och MR-strategerna i regioner och länsstyrelser för att bevaka våra intressen
- att** distrikten har kontakter med MR-strategier i länsstyrelser/regioner
- att** distrikten rapporterar in till Förbundet om kontakterna med MR-strategerna
- att** Förbundet sammanställer och utvärderar läget i regioner och på nationell nivå beträffande MR-strategers arbete med hörselskadades behov i samhället

Björn Sonesson

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 532

Förbundsstyrelsen tycker att motionärens idé om att förbundet ska samordna arbetet med MR-frågor nationellt är bra. Delvis kommer förbundet att kunna följa det övergripande arbetet med MR-frågor och genomförandet av Agenda 2030 på nationell nivå. Vi menar dock att motionärens förslag om att på så detaljerad nivå ta på sig ett åtagande om att samordna MR-frågor inte ryms inom de prioriterade områden som förbundsstyrelsen föreslår att vi ska arbeta med under kongressperioden.

Detta är en av många frågor som är angelägna för hörselskadade och därmed också för HRF. Men att arbeta lika mycket med alla frågor samtidigt är inte praktiskt möjligt. Utöver planerade satsningar måste det dessutom finnas tid och resurser för att snabbt kunna agera när det inträffar händelser som har stor betydelse för hörselskadades intressen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför fyra prioriterade områden för den kommande kongressperioden. Att på detta sätt kraftsamla kring några utvalda frågor skapar goda förutsättningar för att få genomslag och uppnå resultat. Men förbundet kommer att ha med sig de frågor som tas upp i motionen i den fortlöpande dialogen med berörda beslutsfattare. Detta gäller även alla andra frågor som täcks in av målen i HRFs intressepolitiska program.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 532

Motion nummer 533
Digital omställning för HRF
HRF Stockholm, Stockholm

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Pandemin, trots allt ont, anses ha medfört en skjuts i anpassningen till en digital tid. Där vi möts och utför ärenden via dator och telefon som vi tidigare gjorde fysiskt. Det har medfört mycket gott men för somliga ytterligare ett utanförskap.

För under pandemin har också brister blottats. Till exempel i fråga om kontakter med vården vid sjukdom eller testning. Men även när det gäller äldres förutsättningar att få hjälp att bryta sin isolering genom tillgängliga föreläsningar och möten online.

Det innebär inte bara utanförskap utan även, hos somliga av oss, en känsla av otrygghet att inte veta att det finns tillgängliga lösningar för det vi behöver. Att vi inte kan räkna med att allt fungerar när det är svårt eller vi är ensamma.

Nu när vi ställer om kräver det mer av HRF som måste vara på alerten och delvis anpassa sig efter nya utmaningar.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** HRF under den kommande kongressperioden ska utvärdera vilka svårigheter omställningen till ett allt mer digitalt samhälle får för vår målgrupp.
- att** vid utvärderingen enligt första att-satsen särskilt beakta äldre svårigheter inför denna utveckling.
- att** HRF ska verka för att aktörer ska förstå och lösa de hinder som finns för full delaktighet vad gäller möten, kontakter och bokningssystem som bygger på tekniska lösningar.
- att** HRF ska verka för att äldre med hörselskada inte i onödan isoleras. Bland annat genom att personal på särskilt boende ska veta hur viktigt det är med bra bemötande kring hörsel och hur man bistår en hörselskadad med hörapparat, textning och bokar skrivtolk till möten.

Ewa Ström

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2021-01-20, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 533

Förbundsstyrelsen delar motionärens intentioner om att det är viktigt att bryta hörselskadade äldres isolering och att undanröja hinder för digital delaktighet. Vi är väl medvetna om de utmaningar som finns med digitaliseringen av samhället. Därför är det viktigt att digitaliseringen av samhället utformas på ett hörselsmart sätt och kommer fler till del.

Förbundsstyrelsens utgångspunkt är att digitaliseringen av samhället på det hela taget är en positiv utveckling för hörselskadade. Genom att digitalisera informations- och kommunikationstjänster är det möjligt att i större utsträckning göra hörselskadade delaktiga och självständiga. Därför har vi valt att föreslå Textat, hörbart, demokratiskt som ett av de prioriterade områdena under kongressperioden.

HRF ska påverka och väcka opinion för lagstiftning och andra regleringar som kräver att medietjänster med ljud och bild är textade och har god hörbarhet – oavsett kanal och plattform. Vi ska även verka för att övriga kommersiella, ideella och offentliga aktörer textar audiovisuellt material på webben, i sociala medier och i andra sammanhang, genom att upplysa, uppmuntra och synliggöra hörselskadades behov.

Vi har föreslagit att HRF ska visa vägen till tillgänglighet i det nya, audiovisuella medielandskapet, bland annat genom att själva ta fram, dela och visa audiovisuellt material med textning och god hörbarhet. Coronapandemin har gjort att även HRF har fått en knuff framåt i digitaliseringen av vår verksamhet. Vi har tagit fram råd om hörselsmarta distansmöten som spridits framgångsrikt utåt i samhället och inom HRF. Under det gångna året att vi genomfört kurser och webinarier i digitala mötesplattformar. Vi har för första gången i vår historia genomfört förbundsstyrelsemöten och förbundsmöten digitalt och nu genomförs vår första kongress digitalt. Många av våra medlemmar och förtroendevalda inom HRF har lärt sig att mötas digitalt – en hel del för allra första gången. För många har det varit en aha-upplevelse av hur ett tillgängligt digitalt möte kan fungera.

Vi har påverkat tolktjänsten för att anpassa sig till den digitala verkligheten. Inte minst har vi uppmärksammat hur skrivtolkning på distans kan genomföras i digitala mötesplattformar och vara en möjlighet för hörselskadade. Parallellt pågår en utveckling av olika tjänster med automattextning. Inte minst har HRF bidragit till att SVT sedan förra året sänder lokala nyheter textat på webben med hjälp av automattextning. Vår bedömning är att hörselskadade kommer att få ta del av många olika tjänster som bygger på automattextning de närmaste åren.

Vi har påverkat olika myndigheter att leva upp till hörselskadades behov inom vård och omsorg under pandemin. Vi har bland annat påverkat Socialstyrelsen att informera om smittsäkra och hörselsmarta möten i äldreomsorgen, vi har aktivt påverkat Post- och telestyrelsens, PTS, uppdrag om Digitalhjälpen för äldre, vi har gett hörselsmarta tips till PTS projekt Bryt isoleringen och vi har påverkat 1177 att utveckla en gemensam chattfunktion i informationstjänsten.

För personer, särskilt äldre, som ännu inte fått ta del av digitaliseringen är det viktigt att få möjligheter till ett konkret och personligt stöd. Här kan hörselinstruktörer spela en viktig roll i stödet för att till exempel hantera sina hörapparater, använda tillgänglighetstjänster, lära sig att boka och använda skrivtolk med mera. Därför är HRFs satsning på utbildning av syn- och hörselinstruktörer som genomförs av HRF för första gången under 2021 mycket viktig. Det är också viktigt att i de frågor HRF driver krav på digitalisering att samtidigt driva krav på alternativ, till exempel att individen själv kan välja att viss hörselvård erbjuds på distans eller på klinik eller välja huruvida tolktjänst erbjuds på distans eller på plats.

Vi vill också understryka betydelsen av det kunskapsutbyte hörselskadade kan få inom HRF – inte minst genom erfarenhetsutbyte i HRFs föreningar. Det kan handla om att dela erfarenheter av var man köper hörapparatsbatterier, hur man kan använda mobiltelefonen tillsammans med hörapparaterna eller hur man plockar fram texten på TVn. Många tips och råd delas även i HRFs Facebookgrupper eller via HRFs Hörsellinjen.

HRF ska under kongressperioden, inom de olika prioriterade områdena, fortsätta att driva på för att den digitala utvecklingen kommer hörselskadade till del. Vi ska också själva vara en förebild och inspirationskälla för hörselskadade att bli digitalt delaktiga. Men vi ska också, när pandemin klingar av, fortsätta att vara en förebild för hur hörselskadade kan mötas på ett tillgängligt sätt på olika fysiska mötesplatser. Den digitala världen är trots allt endast ett komplement till den fysiska världen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 533 besvarad

Motion nummer 534

Hög musikvolym och störningar i bostadsområden

HRF Arvika, Värmland

Område:

Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Motion till Hörselskadades Riksförbund kongress 2020

Hög musikvolym och störningar i bostadsområden.

Under många år har invånarna i ett flertal kommuner upprepade gånger fått sina hemmakvällar och sin nattsömn störda av att fordon som kör förbi och spelar musik på mycket hög volym med kraftfull ljudanläggning. Ett problem som i stort sett pågår dygnet runt alla dagar i veckan, men främst fredag och lördag kväll och natt.

Både polis och kommuner har vittnat om en situation som är ohållbar där alla nuvarande medel har använts för en förändring utan resultat.

Man kan också anta att de som orsakar dessa störningar själva kan drabbas i form av framtida hörselskador redan i unga år.

I dagens samhälle ställs stora krav på innevånarna. Redan i skolan har eleverna krav på sig att prestera bra resultat och i arbetslivet gäller detta också.

Det är viktigt att hemmiljön är bra och möjligheter till ostörd dygnsvila finns för att klara både utbildning och arbetsliv.

Därför är de nuvarande förhållandena med störd nattsömn och oljud från fordon som utan någon hänsyn till boende kan fortsätta sin verksamhet ett stort hot mot människors miljö och hälsa.

Vi har i kontakter med polismyndigheten fått information om nuvarande lagstiftning och tagit del av förslag till nödvändiga förändringar för att få slut på denna "utspridda terrorverksamhet" som kan fortgå utan möjligheter till effektiva motåtgärder med nuvarande lagstiftning på området.

Förslag.

Att kongressen beslutar att uppvakta regeringen och kräva förändringar i trafikförordningen 4 Kap enligt följande.

7§ Föraren av ett motordrivet fordon skall behandla fordonet så att det inte bullrar onödigt mycket och i möjligaste mån ser till att fordonet inte släpper ut avgaser i sådan mängd att de orsakar olägenheter.

8§ Med ett motordrivet fordon får onödig och störande körning inte äga rum vid bostadsbebyggelse.

Föraren av sådant fordon skall i övrigt anpassa färdväg, hastighet och färd sätt så att inte andra störs i onödan.

Förslag på utvidgning eller ny paragraf:

"Förare av ett motordrivet fordon skall tillse att ljud, ljus- eller signalanläggning använts på sådant sätt att omgivningen inte störs." Det vill säga att föraren hålls ansvarig för det beteende som medåkande gör sig skyldig till.

Föraren av ett fordon skall anpassa färdväg, hastighet, färd sätt och ljudutsändning i /ur /från fordon så att andra inte störs i onödan.

Ett jämförbart exempel på resonemang: i en bil där det sitter ett "obältat" barn under 15 år i baksätet tillsammans med sin vårdnadshavare hålls föraren ansvarig, medan det i de flesta andra sammanhang ses som en självklarhet att det är vårdnadshandhavaren som har ansvar för sitt barn.

Trafikförordningen 2 kap 1§ 3 st. föreskriver dessutom att "vägtrafikanter ska visa hänsyn mot dem som bor eller uppehåller sig vid vägen."

Bästa möjliga väg är att få möjligheter att kunna rapportera för detta brott med ordningsföreläggande, att det ska finnas stöd för detta i TrF 4:8 eller ny paragraf och att det är föraransvar.

Polisen anser att det finns en stark koppling till Trafikförordningen, dels då ett fordon används och dels då föraren med stor sannolikhet kan brista i uppmärksamhet vid framförandet av fordon om ljudnivån är hög och missa viktiga ljud i trafiken som sirener och bil tutor.

Om polisen skall angripa nuvarande problem mer effektivt finns det bara ett alternativ och det är en lagförändring med föraransvar med alternativ att skriva ut böter på plats.

Styrelsen
Hörselskadades förening i Arvika

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

- att** kongressen beslutar att uppvakta regeringen och kräva förändringar i trafikförordningen 4 Kap enligt följande.
- 7§ Föraren av ett motordrivet fordon skall behandla fordonet så att det inte bullrar onödigt mycket och i möjligaste mån ser till att fordonet inte släpper ut avgaser i sådan mängd att de orsakar olägenheter.
- 8§ Med ett motordrivet fordon får onödig och störande körning inte äga rum vid bostadsbebyggelse. Föraren av sådant fordon skall i övrigt anpassa färdväg, hastighet och färd sätt så att inte andra störs i onödan.
- Förslag på utvidgning eller ny paragraf:
”Förare av ett motordrivet fordon skall tillse att ljud, ljus- eller signalanläggning använts på sådant sätt att omgivningen inte störs.” Det vill säga att föraren hålls ansvarig för det beteende som medåkande gör sig skyldig till.
- Föraren av ett fordon skall anpassa färdväg, hastighet, färd sätt och ljudutsändning i /ur /från fordon så att andra inte störs i onödan.
- Ett jämförbart exempel på resonemang: i en bil där det sitter ett ”obältat” barn under 15 år i baksätet tillsammans med sin vårdnadshavare hålls föraren ansvarig, medan det i de flesta andra sammanhang ses som en självklarhet att det är vårdnadshandhavaren som har ansvar för sitt barn.
- Trafikförordningen 2 kap 1§ 3 st. föreskriver dessutom att ”vägtrafikanter ska visa hänsyn mot dem som bor eller uppehåller sig vid vägen.”
- Bästa möjliga väg är att få möjligheter att kunna rapportera för detta brott med ordningsföreläggande, att det ska finnas stöd för detta i TrF 4:8 eller ny paragraf och att det är föraransvar.

Curt Edholm

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-09-09, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 534

Förbundsstyrelsen har förståelse för de olägenheter för omgivningen av det buller som kommer från musikanläggningar på fordon som beskrivs av motionären. I vissa landsbygdskommuner är detta ett reellt problem.

Vi är dock av den bestämda uppfattningen att HRF inte ska lägga resurser på att arbeta med den här frågan. Det finns många andra aktörer som redan gör det som berörda kommuner, länsstyrelser och polismyndigheten. HRF har många andra angelägna frågor som bör prioriteras, vilket vi också föreslagit i vårt förslag Prioriterade områden 2022-2025.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 534

Motion nummer 535**Område:****Hörselskadade behöver glasögon** **Prioriterade arbetsområden 2022-2025**
HRF Stockholm, Stockholm**Motivering**

Har man en grav hörselnedsättning använder man synen lika väl som hörapparater och andra hörhjälpmedel för att kunna kommunicera. Det blir särskilt märkbart när man drabbas av en ögonsjukdom som t.ex. gråstarr. Plötsligt blir det betydligt svårare att uppfatta vad andra säger.

Gråstarr går dock att operera men efteråt behövs kanske nya glasögon. Med stigande ålder och därmed förändrad syn behövs återigen nya glasögon. De är dock dyra och trots att de är nödvändiga för den som utöver hörapparater också behöver se vad som sägs eller skrivs, så är det inte alltid ekonomiskt möjligt att skaffa dem. Priset kan för glas och bågar gå upp till 10 000 kronor och subventioneras inte.

Det borde vara så, att den som pga. hörselnedsättning behöver glasögon som hjälpmedel, skulle kunna få bidrag för detta, åtminstone för glasen. Det handlar i så fall inte heller om ett årligt bidrag utan det räcker ju i flera år, kanske fem.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att HRF verkar för att hörselskadade/döva som är beroende av synen för att kunna kommunicera ges möjlighet till subventionering av glasögon.

Irene Montero

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-18, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 535

Förbundsstyrelsen håller med motionären i sak om att alla ska få den vård de behöver oavsett det handlar om en hörselnedsättning eller annan sjukdom, skada eller funktionsnedsättning. Det är också intentionerna i Hälso- och sjukvårdslagen.

Hörselskadade har vårdbehov likt befolkningen i övrigt. Synen är som motionären påpekar särskilt viktig för personer som har en hörselnedsättning, vilket förbundsstyrelsen skriver under på. Vi behöver dock prioritera våra resurser för att vara framgångsrika. HRF fokuserar därför på att ha kompetens och resurser att driva de frågor som är specifikt hörselrelaterade. Vi tror att Synskadades Riksförbund (SRF) eller Förbundet Sveriges dövblinda (FSDB) har bättre förutsättningar än HRF att ta fram underlag för att driva frågor om individens kostnader för synhjälpmedel.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 535

Motion nummer 536
kontanthantering
HRF Växjö, Kronoberg

Område:
Prioriterade arbetsområden 2022-2025

Motivering

Vid olika möten inom HRF och vid lotteriförsäljning betalas ofta med kontanta medel det vill säga mynt och sedlar.

Som alla vet är det numera nästan omöjligt att lämna kontanter till en bank.

Bankerna uppmanar oss att handla privat för pengarna och reglera detta med kassören.

Detta är inte hållbart!

Visst man kan ha swish men en del föreningar är mindre och då är det inte lönsamt med den tjänsten.

Vi anser att HRF ska arbeta för att banker måste ta emot kontanta medel vid insättning på föreningskonton eftersom det

inte är hållbart att blanda ihop egna medel med föreningens medel.

Yrkande

Vi föreslår kongressen besluta

att aktivt arbetar för att banker och andra penninginstitut ska ta emot kontanta medel för insättning på föreningskonton.

Gudrun Rydh

Motionen har behandlats vid föreningsmöte 2019-11-23, som beslutade att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 536

Förbundsstyrelsen håller helt med motionären om att det är ett problem att banker inte vill ta emot kontanta medel och istället uppmanar föreningsföreträdare att hantera föreningens kontanter via sin privata ekonomi. Det är rimligt att det ska finnas möjlighet att göra kontanta insättningar.

Förbundsstyrelsens ser är att det finns andra aktörer som är aktiva i frågan – bland annat ett löst sammansatt nätverk av intresseorganisationer, politiker, intressenter och privatpersoner som kallas Kontantupproret. De har i olika sammanhang belyst just den problematik som motionären påtalar och som förbundsstyrelsen håller med om.

Vi ser också en utveckling i linje med vad motionären efterfrågar. Den 28 november 2019 beslutade riksdagen om lagändringar som ställer krav på banker att ta emot kontanter. Syftet är att bevara möjligheten att kunna betala med kontanter, särskilt för grupper som har svårt att använda andra betalningssätt.

Lagändringarna gäller från den 1 januari 2020 respektive den 1 januari 2021. Kontantkravet gäller banker med en total inlåning från allmänheten på minst 70 miljarder kronor.

Post- och telestyrelsen ska utöva tillsyn över att instituten och filialerna uppfyller sina skyldigheter. Om en bank inte uppfyller sina skyldigheter kan Finansinspektionen ingripa genom att besluta om en sanktionsavgift.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion nummer 536

Motion nummer 537**Riktlinjer kontakt med leverantörer
Medlemsmotion****Område:****Prioriterade arbetsområden 2022-2025****Motivering**

Den tekniska utvecklingen går väldigt fort till nytta för oss hörselskadade och HRF ska hålla sig i frontlinjen när det gäller ny teknik. Samtidigt måste HRF agera neutralt och inte gynna specifika leverantörer.

Ett exempel: När ny teknik kommer är det ofta från en leverantör. Och då behöver HRF vara med i utvecklingen. Annars hamnar HRF i bakvattnet när det gäller ny teknik. Vi behöver ett arbetssätt för att hantera detta. HRF stöttar teknikutvecklingen men att alltid förhålla sig neutralt gentemot leverantör kan vara svårt och bli ett dilemma.

Yrkande

Jag föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar att förbundet tar fram ett arbetssätt / regler för dylika fall

Harry Eriksson

Förbundsstyrelsens yttrande över motion nummer 537

Den fråga motionären tar upp är mycket viktig, anser förbundsstyrelsen. Vi lever i en tid där i stort sett all teknisk utveckling bedrivs av eller har stark koppling till olika företag och kommersiella aktörer. Det kommer nya lösningar som är positiva för hörselskadade, samtidigt som det har blivit allt svårare att få tillgång till saklig information och rådgivning. HRFs roll som oberoende organisation har aldrig varit viktigare – och aldrig svårare.

I februari 2018 antog HRFs förbundsstyrelse en "Policy för företagssamarbeten", som ska hjälpa oss säkerställa att varje samarbete är förenligt med HRFs värderingar och intressepolitik, så att vi slår vakt om vår organisations trovärdighet och oberoende.

Denna policy ger inte svar på allt – avvägningar måste göras från fall till fall – men den tydliggör att HRF ska förhålla sig så neutralt det går och att det aldrig får råda någon tvekan om att vi står fria från kommersiella, partipolitiska eller personliga intressen.

HRF har inga praktiska och ekonomiska möjligheter att utvärdera olika tekniska produkter. Vi kan inte heller se att det kommer att bli möjligt i framtiden.

I många fall går det inte heller att kategoriskt säga vilken produkt som är "bäst", eftersom olika individer har olika behov utifrån typ av hörselskada, livssituation med mera.

Detta innebär till exempel att HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen kan ge råd om vilka typer av produkter och funktioner som finns, men rekommenderar inte specifika produkter, märken eller leverantörer.

I HRFs Facebook-grupper är det tillåtet att tipsa varandra om produkter, men det är inte tillåtet att göra reklam för produkter. Var gränsen går mellan tips och reklam är en svår bedömningsfråga där åsikterna går isär.

Under 2021 tar förbundet fram Råd om företagssamarbete för föreningar och distrikt, som tar sin utgångspunkt i samarbetspolicyn. Här listas praktiska råd om hur distrikt och föreningar kan förhålla sig till olika situationer, inklusive några tumregler när det gäller företagsmedverkan på föreningsmöten och delning av information om produkter i sociala medier och i andra HRF-kanaler.

Förbundsstyrelsen tror att dessa Råd om företagssamarbeten kan ge en del av den vägledning som motionären efterfrågar. Vi tror också att det är viktigt att vi har en levande och kontinuerlig diskussion om dessa frågor inom HRF.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion nummer 537 besvarad